

דבר חודש בחודשו

מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שונרץ שליט"א
רו"מ ישיבת דבר ירושלים ומרכזי שכונת נועלות דפנה

גיליון 4 שבועות

~ דבר נורינו הרב שליט"א ~ נאורעות התקופה בראי התורה

מנהג בחג השבועות בקישוט בצמחים

את צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך

הקשר של קישוטי הצמחים בשבועות לגאולת ישראל

רבנו סיפר על החוויה שזכה לה בשבועות הראשון שהותר להגיע לכותל אחר שחרור ירושלים והכותל תחילה הוא התייחס למנהג הקישוט בצמחים בחג השבועות ואלו לימודים יש ללמוד מהם, ותחילה אמר שאמנם מבחינת ההלכה יש שלא נהגו במנהג הזה בגלל דעת הגר"א שהתנגד לכך בגלל שחשש למנהגי הנכרים שעושים כך בחגיהם, אבל אנו נצטט מה שמרן הרב עובדיה יוסף כתב בספרו: הנח להם לישראל נהגם מנהג תורה ובפרט שמנהג זה קדום מוזכר בחז"ל שהמן אמר לאחשורוש שישראל שוטחים עשבים בעצרת. וגם המשנה ברורה כתב ששמים ענפי אילן כי בשבועות נידונים על פירות האילן, אף שהביא גם את דעת הגר"א. ורבנו הרחיב בחשיבות מנהג זה ללמוד ממנו כמה וכמה דברים שנוגעים באופן מיוחד גם לזמננו שהוא זמן אחרית הימים.

רבנו פירש ארבעה טעמים למנהג זה: טעם אחד שנחלק לשניים: א. זכירת הר סיני שפרח וגידל עשבים בגלל שהבינה ירדה עליו. הר סיני נמצא בלב מדבר שומם בכל זאת כתוב: "גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא" – הרי שצמחו שם עשבים. עובדה זו לימדה דבר חשוב מאד, כבר אמרו רבותינו מיד בבוא תלמיד חכם באה עמו ברכה.

~ דבר המערכת ~

גיליון זה שהוא כבר מספר ארבע, הוא חריג בסדרת העלונים שאי"ה ימשיכו להופיע, בכך שכולו מוקדש לפרט בחג השבועות, וזאת מכיוון, שרבנו נגע בדבר שכמעט ולא עוסקים בו, ועל ידי כך נתבארו לנו כמה וכמה מאורעות חשובים שאירעו לעם ישראל בימינו, לכן הקדשנו את כולו לעניין שבועות כדי שלא נצטרך לקצר את דברי רבנו בעניין. ואי"ה בעלונים הבאים יחזור העלון לצורתו הקודמת.

בברכה המערכת

עלון זה נדפס לעילוי

נשמות:

ר' יעקב בן יוסף ז"ל

נלב"ע י"ט אייר תשע"ג

מרת הענדל הלינה בת

יוסף ע"ה נלב"ע כ"ט ניסו

תשע"ז.

יוסף בן שלום כ"ב כסלו

תשנ"ז.

ר' יוסף בן יהושע ז"ל

נלב"ע ז' חשוון תשכ"ט

מרת פייגא בת צבי ע"ה

נלב"ע כ"ב תמוז תשל"ג.

רג'ינה רבקה בת אליהו

ע"ה נלב"ע ב' אייר

תש"ה.

ח.נ.צ.ב.ה

הקדושה משביחה גם את העולם הארצי, וכמו שמבואר (סוטה מ"ט א'), ואכן פירות הארץ משובחים ביותר מאז שהיהודים חזרו ורבו שומרי התורה בארץ. מרבצי הגז הגדולים שנמצאו בים התיכון ותורמים לכלכלת הארץ מאד ב"ה, שמותם מוכיחים, כי זה בזכות התורה שנלמדת בארץ ישראל. שמו של המרבץ הראשון הגדול הוא תמר!

ושם השני הוא לויתן! ואם נשים לב נראה ששמותיהם מורים על סיבת השפע הלא רגיל שזכתה בו הארץ, וכמו שטוען יו"ר וועדת הכספים של הכנסת, שמצבה הכלכלי האיתן של המדינה, אין לזה הגיון טבעי ואינו אלא ברכת ה'.

כך גם נשים לב לשמות: שם תמר לדבר שנמצא בלב ים, הוא לא ממש הגיוני, אלא כפי הנראה, שזה עניין שנועד על ידי ההשגחה העליונה כמו שאמרו (ברכות פ"ק) שהשמות של כל דבר, הם דבר שההשגחה העליונה שמה בפי האנשים. והיות ונאמר (פסחים פז' ב') שהקב"ה הגלה אותנו לבבל, כי שם תמרים מצויים בשפע ואכילתם תביא ללימוד התורה. הרי ששם תמר קשור ללימוד התורה.

ולויתן שם המרבץ השני אמנם הוא שם הראוי לים, אבל הוא גם מורה לתורה שהגר"א (מובא בספר אבן שלמה) ביאר שסעודת לויתן שעתידה להיות לצדיקים לעתיד לבוא, היא סמל להתפשטות החכמה שתהיה בעתיד. מסתבר שהיות והלויתן הוא היצור הגדול בעולם לכן הוא סמל לריבוי החכמה שתהיה [בעתיד]

והר סיני הקרח תמיד, בזמן השראת השכינה שם גידל צמחים. היה לזה דבר דומה בבית המקדש. הקישוטים שעשה שלמה מזהב בצורת עצים נתנו פירות. וכמו גם שמטה אהרן שהונח במשכן פרח וצמחו בו שקדים. וזו היא סיבת הקישוט בעשבים.

דבר שני שהיה בהר סיני שבכל דיבור נתמלא העולם ריח בשמים. כי הריח מסמל רוחניות כאמור (ברכות פרקו') מניין שמברכים על הנאת הריח שנאמר כל הנשמה תהלל י-ה"ה איזה דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף? זה הריח! ואכן רק האדם מכל היצורים שנהנה מריח טוב. ובפרק שירה פרק ד' נאמר שבשעה שהקב"ה יורד לגן עדן עצי גן עדן העצים מזלפים בשמים. ורב אבהו לפני מותו הראו לו את שכרו לעולם הבא בצורה של שלוש עשרה נהרות אפרסמון. וכן בגמרא (ב"מ קי"ד ב') הבגד שספג ריח מעלי גן עדן הריח הזה נמכר בשלוש עשרה אלף זוז! – לפי זה ראוי שבקישוט של העשבים יהיו גם כאלה בעלי ריח בשמים.

האילנות שמקשטים בהם כמו שהוזכר למעלה מטרתם להזכיר שיום זה הוא גם יום דין שבו נידונים פירות האילן [ובדרך אגב האדם על פי הפסוק כי האדם עץ השדה והמהר"ל הוסיף שצורת האדם היא עץ הפוך הראש כמו הגזע והידיים

והרגליים הם הענפים] האדמו"ר מסטמר העיר: בט"ו בשבט ראש השנה לאילן אוכלים פירות. ובשבועות שנידונים הפירו מביאים ענפים של האילן?! וזו תשובתו: כשדנים את העצים הם האבות אנו מתפללים לזכות בזכות הבני. וכשדנים את הפירות – אלו הבנים הם מבקשים בזכות האבות האילנות.

דבר רביעי האילנות מורות על שני דברים: האחד הוא נתינת התורה המתחדש בכל שנה בשבועות. בפרשת ואתחנן כתוב על מעמד הר סיני שהיה קול גדול ולא יסף – שכפשוטו לא הוסיף, תרגם אונקלוס "לא פסק" ואכן שני הדברים הם אמת! לא הוסיף הקב"ה לתת תורה בפרסום הדומה למעמד הר סיני, כך הובטחה להם שקר בידכם שאם כדבריכם הרי כמו שניתנה במעמד האדיר כך היה צריך להיות אילו חלילה נצחיות התורה שכל אלה שבמרוצת ההיסטוריה באו וטענו כי חלילה בידם תורה חדשה אנו אומרים היה כדבריכם. אבל באמת התורה שבעל פה ממשיכה כל הזמן להינתן, בכל יום יוצאים לאור כמה וכמה ספרים חדשים על התורה. וזו כנראה הסיבה שביליל שבועות התיקון של בני אשכנז לקרוא מכל התורה תחילה וסוף, כדי למשוך את השפע ניתן משמים ביום זה לכל חלקי התורה שילמדו במשך השנה, ובעיקר החידושים שיזכו לחדש. כן מה שאוכלים גבינה ושאר מאכלי חלב ודבש, זה מאותו סיבה הדבש הוא סמלה תורה הנלמדת מאחרים שכן הדבורה מייצרת דבש מהצוף שהיא מלקטת. והחלב הוא מה שנוצר בגוף הפרה, והוא סמל לחידושים שמחדשים בתורה. בספרות התורנית אנו רואים את צמיחת התורה באופן שאין לו דומה בספרות העמים כל ספר תורני שנלמד באומה צומחים על הטקסט באותו עמוד תוספות. על החומש בא תרגום ועליו מעט צרי.

גם רש"י נדפס תחת טקסט החומש ועליו הרבה פירושים שתמצית מהם מודפס בשם שפתי חכמים. על המשנה באה הגמרא, ועליה בצדה רש"י ועוד. והתוספות על רש"י המהרש"א בא עליהם עליו נדפס הקרני ראם. כך הרי"ף הרא"ש הרמב"ם והשולחן ערוך, אפילו ספר קיצור שולחן ערוך שמונים נושאי כלים נדפסו עליו.

ראוי לציין את ספרי הרמב"ם שזכו לשיא של נושאי כלים אבל ספרי הרפואה שלו נדפסים כמו שהיו לראשונה ללא שום תוספת. אפילו שירי רבי יהודה הלוי המהוללים לא זכו למה שזכה ספרו הכוזרי שזוכה כל הזמן לתוספות. [עוד הוסיף בסוגריים: כיון שמקשטים רק בענפים ללא פירות, אולי דווקא בזמן שעוסקים בחשיבות התורה מזכירים גם את המסייעים לכך הענפים הם הזבולון והפרי הם תלמדי החכמים, ושלחו מארץ ישראל לבבל, שיתפללו האשכולות על העלים כי בלי עלים – מחזיקי התורה. לא יוכלו להתקיים האשכולות. -התלמידי חכמים.

עוד סיבה לקשט בענפי אילן בחג השבועות כי דוד אבי המשיח נולד ביום זה. ועל המשיח נאמר (ישעיה י"א א'): "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משורשיו יפריה" ובתפילה אנו מזכירים ומבקשים את צמח עבדך מהרה תצמיח". הגאולה תהיה בזכות לימוד התורה משום כך דוד אבי המשיח נולד בשבועות

על פי זה ראוי לנו לשחזר מה שהיה בחג השבועות של שנת תשכ"ז שאילו זכינו ואז סימני הגאולה היו הולכים ומתעצמים, אבל הניסים הגדולים שהכל היו עדים להם, נשכחו וחזרו לדמיונות של חלילה כוחי ועוצם ידי של צה"ל. עד שהקב"ה לימד אותנו בדרך הקשה במלחמת יום כיפור, כי רק ה' שומר עלינו.

זוהי הסיפור של חג השבועות הראשון לאחר סיום מלחמת ששת הימים: עם ישראל הורשה להגיע לכותל לראשונה בחג השבועות עד אז טרחו להכין מקום לפני הכותל שיכיל את ההמונים. כי הערבים בכוונה בנו בתים בסמוך לכותל כדי שמעט יהודים יוכלו להגיע אליו. בגלל סיבות ביטחוניות הדרך היחידה להגיע אז לכותל היה דרך הר ציון על כביש שנסלל במיוחד לצורך האפיפיור שבא לבקר בארץ

הקודש וכיוון שהוותיקן לא היה מוכן להכיר במדינת ישראל כי זה סתר את כל השקר שעליו הייתה בנויה הוכחת צדקת דתם חלילה. שהיהודים בגלות רק מפני שלא רצו לקבל את משיח השקר = אותו האיש שר"י. והנה היהודים זכו לשוב לארצם. לכן לא רצו להכיר במציאות שנוצרה, כאילו המציאות תלויה בהחלטתם!.

והנה כשהחליטו באו"ם על זכותינו על חלק בארץ דאגו שירושלים תהיה עיר בין לאומית כך יוכלו להמשיך ולשווק אף כי בדוחק את דתם. וסובבה ההשגחה שני דברים החשובים: האחד שהעיר העתיקה נפלה בידי הערבים שהם היו מספיק חזקים נגד האו"ם ועל ידי כך נגנזה התוכנית לבנאם את ירושלים. ובמקביל, כדי שהשקר שלהם יתערער זכו היהודים והר ציון וקבר דוד שבהשגחה מיוחדת נשאר מחוץ לחומת העיר העתיקה כשבנו אותה הטורקים בזמן סולימן. ולכן המקום נכבש על

ידי היהודים ושימש אתר מיוחד לתפילה ולעלייה לרגל כמו שמשמש הכותל בימינו, וחיזק את האמונה שאנו מצויים בתהליכי אחרית הימים, שהרי כתוב ועלו מושיעים הר ציון לשפוט את הר עשו: . והנה ביום דוד המלך עם ישראל זוכה לחזור לכותל ולירושלים.

והולך בדווקא דרך הר ציון [הגימטריה שלו היא 2+156+205 הכולל שווה לגימ' של המילה המשיח]. ועל הכביש שנסלל במיוחד למי שלא רצו להכיר במציאות שנוצרה.

ספרים חדשים מרבינו

*זקנה ובחרות (מהדורה מורחבת)
*השואה

ניתן להשיג בחנות "יש כיסוי" (סריגת שוורץ) מלכי
ישראל 1 ירושלים

זכות התורה תעמוד להצלחת התורמים

לקבלת העלון באימייל ולתגובות:
אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבנו
eeguds@gmail.com

דבר חודש בחודשו. גיליון 4 . סיון תשע"ח.